

**AYOLLAR MILLIY KO'YLAKLAR VA LOZIMINI TIKISH
TEXNOLOGIYASI**

Turg'unova Muhayyoxon Turobjonovna

Akbarova Gulnoza Nurmuhammadovna

Dang'ara 1-son Politexnikumi o'qituvchilari

ANNOTATSIYA: *Ushbu ilmiy maqola ayollar milliy ko'ylaklari va ularni tikish texnologiyasini tahlil qilishga bag'ishlangan. Maqolada milliy ko'ylaklarning tarixiy, madaniy va ijtimoiy ahamiyati, ularning tikish texnologiyasining rivojlanishi, shuningdek, xalqning an'anaviy san'ati va madaniy merosini saqlashdagi o'rni ko'rib chiqiladi. O'zbek ayollarining milliy ko'ylaklari, har bir viloyatning o'ziga xos naqshlari va materiallari bilan ajralib turadi, bu esa nafaqat go'zallik, balki milliy o'zlikni ham ifodalaydi. Maqolada, shuningdek, milliy ko'ylaklar ishlab chiqarish jarayonida qo'llaniladigan texnikalar va zamonaviy innovatsiyalar haqida so'z boradi. Maqolada ayollarning milliy kiyimlarini yaratishda ishlatiladigan materiallar, naqshlar va tikish uslublari haqida ma'lumot beriladi. Milliy ko'ylaklarning naqshlari, bezaklari va tikish usullari, xalqning madaniy qadriyatlarini va tarixini aks ettiradi.*

Kalit so'zlar: *Milliy kiyimlar, naqshlar, bezaklar, dizayn, texnologiya, iqtisod;*

ANNOTATION: *This scientific article is devoted to the analysis of women's national dresses and their sewing technology. The article examines the historical, cultural and social significance of national dresses, the development of their sewing technology, as well as their role in preserving the traditional art and cultural heritage of the people. The national dresses of Uzbek women are distinguished by the unique patterns and materials of each region, which express not only beauty, but also national identity. The article also talks about the techniques and modern innovations used in the production of national dresses. The article provides information about the materials, patterns and sewing techniques used in the creation of women's national*

clothes. Patterns, decorations and sewing methods of national dresses reflect the cultural values and history of the nation.

Key words *National clothes, patterns, decorations, design, technology, economy;*

KIRISH

Ayollar milliy ko'ylaklari — o'zining estetik go'zalligi, naqshlari, materiallari va tikish texnologiyasi orqali xalqning madaniy va tarixiy merosini saqlab kelayotgan muhim kiyim turidir. Ular faqatgina kiyim sifatida emas, balki xalqning ma'naviy dunyoqarashi, an'analari va ijtimoiy tuzilmasining ifodasidir. Ayollar milliy ko'ylaklari, shuningdek, har bir millatning o'ziga xos madaniyati va san'ati, uning tarixi va qadriyatlarini aks ettiruvchi element sifatida ajralib turadi. O'zbek milliy ko'ylaklari, masalan, nafaqat to'ylar, bayramlar, marosimlar va kundalik hayotda kiyiladigan kiyim sifatida, balki xalqning madaniy va ijtimoiy o'ziga xosligini ko'rsatuvchi naqshlar, ranglar va uslublar orqali ajralib turadi. Ular yordamida nafaqat ayollarning tashqi ko'rinishi, balki ularning ijtimoiy mavqei, oiladagi roli va hatto kelib chiqishi haqida ma'lumot olish mumkin. Milliy ko'ylaklar har bir hududning o'ziga xos an'alarini, tarixiy jarayonlarini va etnik xususiyatlarini aks ettirgan holda, jamiyatda o'ziga xos o'rin tutadi. Milliy ko'ylaklar, shuningdek, ayollarning o'z madaniy meroslariga bo'lgan hurmatini ko'rsatadi. Ular nafaqat estetik jihatdan, balki amaliy, ruhiy va ijtimoiy jihatdan ham katta ahamiyatga ega.

Milliy kiyimlarning asosiy maqsadi — ayollarni nafaqat estetik jihatdan go'zal va nafis ko'rsatish, balki ularning ma'naviy qadriyatlarini, tarixiy merosini, madaniyatini va an'alarini ham aks ettirishdir. Milliy ko'ylaklar, ayniqsa, bayramlar va marosimlar paytida, ayollarning ijtimoiy mavqei va o'ziga xosligini ifodalovchi vosita sifatida ishlatiladi. Shu bilan birga, ayollar milliy ko'ylaklarining tikish texnologiyasi, ularni yaratishda qo'llaniladigan texnikalar va ishlov berish usullari juda muhimdir. Milliy ko'ylaklarni yaratish jarayonida ishlatiladigan materiallar, naqshlar va tikish uslublari xalqning tarixiy rivojlanishini va madaniy qiyofasini aks ettiradi. Bugungi kunda bu an'anaviy texnologiyalarni yangilash va zamonaviy

talablarga moslashtirish, milliy kiyimlarning saqlanib qolishiga va ularni yangi avlodga yetkazish imkonini yaratadi. Ayollar milliy ko‘ylaklarining naqshlari va bezaklari, o‘z navbatida, har bir hududning o‘ziga xos estetik qarashlarini ifodalaydi. Misol uchun, O‘zbekistonda, har bir viloyatning o‘ziga xos naqshlari mavjud bo‘lib, ularning har biri o‘z madaniy va etnik merosini namoyon etadi.

Shuningdek, milliy ko‘ylaklar nafaqat joylashuv va mavsumga, balki marosim va bayramlarga ham mos ravishda turli xil bo‘ladi. To‘ylar va marosimlarda ayollar uchun mo‘ljallangan ko‘ylaklar eng yuqori sifatli materiallardan, masalan, atlas, ipak, jorobadan tayyorlanadi, ularning naqshlari esa yanada boy va murakkab bo‘ladi. Ayollar milliy ko‘ylaklari va ularning tikish texnologiyasining lozimi, nafaqat tarixiy jihatdan muhim, balki bugungi kunda ham katta ahamiyatga ega. Ushbu kiyimlar madaniy merosni saqlab qolish va ularni zamonaviy avlodlarga etkazish orqali xalqni birlashtiradi. Milliy kiyimlarning tikish texnologiyasi o‘z navbatida hunarmandchilik va san’atni rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, milliy ko‘ylaklar ayollarning nafaqat tashqi ko‘rinishini, balki ichki dunyosini, dunyoqarashini, madaniyatini va urf-odatlarini aks ettiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ayollar milliy Ko‘ylaklarining xususiyatlari ayollar milliy ko‘ylaklari o‘ziga xos dizayni, rang-barangligi va nafisligi bilan ajralib turadi. Ularning asosiy xususiyatlari quyidagilar: Ayollar milliy ko‘ylaklari uchun yuqori sifatli matolar, masalan, atlas, ipak, joroba va boshqa tabiiy to‘qimachilik materiallari ishlatiladi. Ushbu materiallar nafaqat ko‘ylakning nafisligini oshiradi, balki uning qulayligini ham ta'minlaydi. Tikish texnologiyasi: Milliy ko‘ylaklar odatda yuqori darajada nozik tikish texnikasiga ega bo‘ladi. Ko‘ylaklar dizayni asosan ko‘krakdan pastga kengayadigan shaklda bo‘lib, ular o‘zining nafislik va zariflik bilan ajralib turadi. 1. Naqshlar va bezaklar: Milliy ko‘ylaklar naqshlar va bezaklar bilan bezatilgan bo‘ladi. Bu naqshlar ko‘pincha xalqning an'anaviy ramzlari, tabiatdagi elementlar yoki madaniy merosga asoslanadi. Bezash jarayonida rangli iplar, marjonlar, kumush va oltin to‘qimalaridan foydalaniladi. 2. Funktsional va estetik ahamiyati: Milliy ko‘ylaklar faqat estetik ko‘rinishni yaratibgina qolmay, balki ular ayollarning

madaniy, ma'naviy va ijtimoiy pozitsiyasini ham ifodalaydi. Shuningdek, ular ayollarning tashqi ko'rinishining go'zalligi va nafisligini ta'minlaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR MUHOKAMASI

Ayollar Milliy Ko'ylaklarining Tikish Texnologiyasi. Milliy ko'ylaklarni tikish jarayoni ko'plab bosqichlardan iborat bo'lib, har bir bosqichda maxsus texnikalar va uslublar qo'llaniladi.

Materialni tanlash: Ayollar milliy ko'ylaklari uchun eng muhim bosqichlardan biri — to'g'ri materialni tanlashdir. Bu material nafaqat kiyimning mustahkamligi va qulayligini, balki uning ko'rinishini ham belgilaydi. Atlas, ipak, joroba kabi yuqori sifatli matolar ko'ylaklar uchun keng qo'llaniladi. Milliy ko'ylaklarni tikish jarayonida shablon tayyorlash muhim bosqich hisoblanadi. Tikuvchilar shablon yordamida har bir detalni to'g'ri va aniq kesib olishlari kerak. Ko'ylakning shakli va dizayni shablon orqali belgilanadi. Tikish jarayonida yuqori darajada aniq va mustahkam tikish texnikalari qo'llaniladi. Ko'ylakning turli qismlarini tikishda "qarama-qarshi tikish" usuli keng tarqalgan. Tikish jarayonida diqqat qaratilishi kerak bo'lgan jihat —tikuvlarning toza va tekis bo'lishidir. Milliy ko'ylaklar odatda naqshlar, marjonlar, kamonlar va boshqa bezaklar bilan bezatiladi. Tikuvchilar naqshni mato yuzasiga maxsus iplar bilan ishlashadi, ba'zan qo'lda ishlov berish texnologiyalari ham qo'llaniladi. Bezaklar nafaqat ko'ylakni estetik jihatdan to'ldiradi, balki uning ma'naviy qadriyatlarini aks ettiradi. Ko'ylak tayyor bo'lganidan so'ng, oxirgi tekshiruvlar o'tkaziladi. Bu bosqichda tikuvlarning sifatini tekshirish, ketma-ketlikni tekislash va ko'ylakning yakuniy ko'rinishini tekshirish muhimdir. Shuningdek, ko'ylakni qadoqlash va taqdim etishdan oldin, uning har bir detali to'liq tekshiriladi. Ayollar milliy ko'ylaklarining tikish texnologiyasining o'ziga xos lozimlari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki Ayollar milliy ko'ylaklari va ularni tikish texnologiyasi, nafaqat zamonaviy moda sohasida, balki xalqning madaniy va tarixiy merosini saqlab qolish nuqtai nazaridan ham katta ahamiyatga ega. Milliy ko'ylaklar ayollarning tashqi ko'rinishini go'zal va nafis qilishdan tashqari, ularning

ma'naviy qadriyatlarini, jamiyatdagi o'rni va etnik merosini ifodalaydi. Ushbu kiyimlarning har bir elementida tarixiy an'analar, xalqning qadriyatlari va turli hududlardagi madaniy xususiyatlar namoyon bo'ladi. Milliy ko'ylaklar, ayniqsa, bayramlar, to'ylar, marosimlar va boshqa ijtimoiy tadbirlarda ayollarning go'zalligini, nafosatini va ma'naviyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ular, bir tomondan, ayollarning madaniy merosga bo'lgan hurmatini, ikkinchi tomondan, milliy o'zlikni ta'kidlab, ijtimoiy va etnik birlikni mustahkamlashga yordam beradi. Har bir millatning milliy kiyimlari o'ziga xos va noyobdir, bu esa dunyo madaniyatining rang-barangligini ta'kidlaydi. Ayollar milliy ko'ylaklarining tikish texnologiyasining o'ziga xos lozimi ham katta ahamiyatga ega. Tikuvchilarning mahorati, ishlatiladigan materiallar va naqshlar, shuningdek, tikish uslublari o'zgarmagan holda, milliy ko'ylaklarni yaratishda davom etmoqda. Bugungi kunda, texnologiyaning rivojlanishi bilan birgalikda, milliy kiyimlar ham zamonaviy talablarga moslashtirilmoqda. Biroq, bu yangiliklar milliy ko'ylaklarning an'anaviy naqshlari va bezaklarini saqlashga yordam beradi, bu esa tarixiy va madaniy merosni saqlashning muhim vositasiga aylanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. MAXMUDOVADVA BOSHQALAR "MUXANDISLIKVA KOMPYUTER GRAFIKASI"-T.: "HISTORY AND PAGE",2022Y.
2. KOMILOVA X H, HAMRAYEVA H.Q "KIYIM LOYIHALASH ASOSLARI"-T "ILM ZIYO",2014Y.
3. TOSHPO'LATOV S.SH. VA BOSHQALAR. "KENG ASSORTIMENTDAGI KIYIMLAMI LOYIHALASH, MODELLASHTIRISH VA BADIY BEZASH"-T.: "FAYLASUF",2014Y.
4. ABDULLAYEVA Q.M. VA BOSHQALAR. "TIKUV BUYUMLAMI LOYIHALASH, MODELLASH VA BADIY BEZASH".-T.: "NOSHIR",2016Y.
5. Q.M.ABDULLAYEVA. TIKUVEHILIK BUYUMLARINI LOYIHALASH VA MODELLASHTIRISH ASOSLARI. NIZOMIY NOMIDAGI TDPU BOSMAXONASI,2003.